

Ons kenmerk:
15407-2021

Uw kenmerk/brief:

Behandeld door:
Arleta Karolak

Datum:
20 april 2021

Onderwerp:
Wedervragen van 15 maart 2021 inzake kalvermesterij aan de Eikelhofweg 33a te Olst

Verzenddatum:

Geachte heer/mevrouw,

Naar aanleiding van onze brief van 9 februari 2021 betreffende de beantwoording van uw vragen van 9 december 2020 inzake kalvermesterij aan de Eikelhofweg 33a te Olst heeft u per e-mail van 15 maart 2021 twee wedervragen gesteld.

Beantwoording vragen

Bijgaand de beantwoording van uw vragen, waarbij we steeds eerst de door u gestelde vraag citeren en deze vervolgens aansluitend beantwoorden.

1. *Vandaag kwam in het nieuws dat onderzoek van het ministerie LNV het einde van de kalvermesterij aankondigt. <https://nos.nl/artikel/2372685-einde-lijkt-in-zicht-voor-huidige-kalvermesterij-in-nederland.html>*

De negatieve gevolgen voor milieu en klimaat en dierenwelzijn, waaronder de dierenvriendelijke transporten, leiden tot de conclusie dat de werkwijze van bestaande kalvermesterijen geen toekomst meer heeft. Dit heeft logischerwijs ook consequenties voor de betrokken uitbreiding van de kalvermesterij aan de Eikelhofweg. Met name ook omdat van hieruit veel kalveren worden geëxporteerd naar Polen.

Bent u bereid om de aanbevelingen in het LNV rapport ter harte te nemen en, vooruitlopend op nieuw beleid vanuit LNV, uitbreiding van de kalvermesterij niet toe te staan? Of althans de vergunning aan te houden totdat nieuwe regelgeving over kalvermesterijen ingevoerd wordt? Kunt u het antwoord daarop motiveren?

Antwoord:

Het betreft hier een conceptrapport dat vooral betrekking heeft op dierenwelzijn. De scenario's en aanbevelingen in dat conceptrapport zijn vanwege de demissionaire status van het kabinet controversieel verklaard. Besluitvorming moet hierover daarom nog plaatsvinden. Bovendien zijn de algemene regels voor dierenwelzijn in afzonderlijke en rechtstreeks werkende wetten en regelingen opgenomen, te weten "Wet Dieren en Besluit houders van dieren" waar de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit toezicht op houdt.

In het kader van de huidige aanvraag omgevingsvergunning onder de Wabo, is dierenwelzijn geen beoordelingskader (zie hieronder een uitspraak van de RvS).

Wij moeten de aanvraag toetsen aan de regelgeving die geldt ten tijde van het nemen van het besluit. De zogenaamde ex-nunc toetsing. Verdere beschouwingen zijn in deze procedure niet ter zake doende.

een dijk van een gemeente

2. De door ons eerder gestelde vraag 3 ging in op het feit dat luchtwassers in een steekproef van het IPO niet goed werken en aldus niet kan worden gegarandeerd dat omwonenden voldoende beschermd worden. Uw antwoord stelt dat de gegevens in het IPO onderzoek niet 1 op 1 zijn te vertalen naar de betreffende kalvermesterij, en dat bij overtredingen de route van handhaving open staat. Een bijzonder antwoord omdat het principe van voorzorg hier erg ver te zoeken lijkt. Op 12 maart j.l. echter heeft de rechtbank Noord Nederland een uitbreidingsvergunning van een veehouderij vernietigd omdat er reële en ernstige twijfels bestaan over de werking van emissiereductietechnieken (lees "luchtwassers"), in dit geval m.b.t. stikstofuitstoot. <https://mobilisation.nl/nl/index.php?id=61>
Dat bevestigt dus niet alleen opnieuw (in dit geval door de onderzoeksinstituten WUR en CBS) dat bescherming van natuur en omwonenden niet kan worden gegarandeerd, maar bovendien dat een vergunning vooraf niet mag worden verleend bij twijfel over de reductietechnieken. Wel goedkeuren en handhaving achteraf bij overtreding houdt dus geen stand meer.
Bent u op de hoogte van deze uitspraak? En is deze reden om de vergunningaanvraag van de kalvermesterij niet te honoreren? Kunt u uw antwoord motiveren?

Antwoord:

Uitspraak van de rechtbank

Op 11 maart 2021 is door de rechtbank van Noord-Nederland uitspraak gedaan in het beroep tegen een natuurvergunning besluit (hierna: NB-vergunning) met stalttype BWL 2015.05.V5 van de provincie Friesland. De rechtbank zette een streep door de Nb-vergunning omdat op grond van de Habitatrichtlijn er geen redelijke twijfel mag bestaan dat het project geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden.

Op grond van Habitatrichtlijn geven de bevoegde instanties (provincie) slechts toestemming voor dat plan nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied niet zal aantasten.

Waarom niet van toepassing op aanvraag aan de veehouderij aan de Eikelhofweg 33a

1. De omgevingsvergunning voorziet in een chemische luchtwasser 85%, die is aangelegd en gedimensioneerd en wordt toegepast volgens het toelatingscertificaat en de stalbeschrijving van systeemnummer BWL 2009.12.V4. De totale maximale ventilatiebehoefte wordt berekend door het aantal dieren waarvan de stallucht in het luchtwassersysteem moet worden gereinigd te vermenigvuldigen met de waarde voor maximale ventilatiebehoefte per dier.
2. De door de rechtbank vernietigde Nb-vergunning is gebaseerd op een andere wetgeving namelijk de Wet Natuurbescherming en de Habitatrichtlijn waar de provincie bevoegd gezag is. Op grond hiervan bestaat de mogelijkheid om de Nb-vergunning te weigeren indien redelijke twijfels bestaan dat het project schadelijke gevolgen heeft voor de Natura 2000-gebieden. Deze bevoegdheid heeft het college van B en W niet.
3. Uit de uitspraak van 20 januari 2021 van de Raad van State blijkt echter dat in dit soort situaties sinds 1 januari 2020 geen NB-vergunningplicht of VVGB meer nodig is.
4. Het betreft hier een uitspraak van de rechtbank waartegen nog hoger beroep openstaat. De provincie Friesland gaat in hoger beroep tegen deze uitspraak.

Mag het college van B en W afwijken van geldende regelgeving met een beroep op het voorzorgsbeginsel?

Op grond van artikel 2.14 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) komt het college een zekere beoordelingsvrijheid toe die haar begrenzing onder meer vindt in hetgeen voortvloeit uit de meest recente, algemeen aanvaarde, milieutechnische inzichten. De Wet geurhinder en veehouderij (hierna: Wgv) biedt voor het aspect geurhinder het exclusieve toetsingskader. Het staat college, bij de beantwoording van de vraag of sprake is van ontoelaatbare geurhinder, in beginsel niet vrij om van dit toetsingskader af te wijken. Op 30 december 2019 heeft de rechtbank Oost-Brabant hier een eerste inhoudelijke uitspraak overgedaan (r.o. 5.6 en 5.7 van de uitspraak ECLI:NL:RBOBR:2019:7440).

5.6: De Wgv is het exclusieve toetsingskader dat verweerder in acht dient te nemen bij vergunningverlening voor veehouderijen. De Wgv biedt geen rechtstreekse grondslag voor handhavend optreden jegens vergunninghoudster (zie de uitspraak van de Afdeling van 8 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1094). Dit toetsingskader is gebaseerd op de aanname dat als een bepaald stalsysteem wordt toegepast, de bijbehorende geurreductiefactor in de bijlage bij de Rgv wordt gehaald en dat er een geuremissie optreedt die moet worden berekend met het programma V-Stacks. Dit gaat er wel vanuit dat het desbetreffende stalsysteem werkt. Om dit te borgen, bevat het Abm elektronische monitoringsverplichtingen voor stalsystemen met luchtwassers (artikelen 3.123 en verder). De Nederlandse wetgever heeft nog niet voorzien in een verplichting om de geuremissie van een veehouderij daadwerkelijk te meten en vervolgens te toetsen aan rechtstreeks werkende normen. Dit neemt echter niet weg dat verweerder bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het wijzigen van de inrichting de BBT in acht zal moeten nemen.

Aan de veehouderij aan de Eikelhofweg 33 a wordt aan de vergunninghouder een verplichting opgelegd voor elektronische monitoring van de luchtwassers. Zie voorschrift 1.1.4 van het ontwerpbesluit.

1.1.4. Voorafgaand aan de inspectie zoals bedoeld in het vorige voorschrift moet aan het bevoegd gezag een rapport worden overgelegd van een beoordeling van het geplaatste ventilatiesysteem en stalsysteem in de nieuwbouw. Deze beoordeling en daarbij behorende rapportage moet worden opgesteld en uitgevoerd worden door een onafhankelijk en deskundig persoon. In het rapport moeten de resultaten worden weergegeven van de vastgestelde uitreesnelheid en overige relevante parameters met betrekking tot de uitvoering van het ventilatiesysteem en stalsysteem, zoals vermeld op de plattegrondtekening, leaflets en overige bijlagen behorend bij de vergunningaanvraag.

(Gedeelte uit) 5.7

Naar het oordeel van de rechtbank kan verweerder bij intensieve veehouderijen met luchtwassers in een overbelaste situatie verlangen dat er wel periodieke geurrendementsmetingen worden uitgevoerd om nog beter te controleren of het stalsysteem de geur reduceert zoals het zou moeten doen. De rechtbank neemt hierbij in aanmerking dat dergelijke metingen soms ook al in de stalbeschrijvingen worden genoemd en vervolgens kunnen worden opgelegd.

Indien door het in werking zijn van een inrichting risico's voor de volksgezondheid kunnen ontstaan, moeten deze risico's bij de beoordeling van de gevolgen voor het milieu worden betrokken.

Ook geurhinder kan een volksgezondheidsrisico met zich meebrengen. Juist om dit risico te beperken is het wettelijke toetsingskader van de Wgv vastgesteld. Niet zomaar, maar op basis van heersende wetenschappelijke inzichten.

Naar aanleiding van het rapport 'Evaluatie geurverwijdering door luchtwassersystemen bij stallen' ("de Evaluatie") van Wageningen University & Research ("WUR") is op 20 juli 2018 de Regeling geurhinder en veehouderij (hierna Rgv) aangepast en de geuremissiefactoren voor combiwassers zijn verhoogd.

In de aanvraag omgevingsvergunning milieu voor een veehouderij aan de Eikelhofweg 33a te Olst moet worden getoetst of de veehouderij voldoet aan de geldende geurnormen. De geurbelasting moet worden

beoordeeld aan de hand van de geuremissiefactoren zoals die zijn opgenomen in de bijlage bij de in 2018 gewijzigde Rgv.

Als de gemeente van mening is dat het geldende toetsingskader ontoereikend is om onaanvaardbare volksgezondheidsrisico's te voorkomen, moet dit aan de hand van algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten aannemelijk maken. Het CBS-rapport biedt hier onvoldoende grondslag om aannemelijk te maken dat in deze concrete situatie het geldende toetsingskader ontoereikend is om onaanvaardbare volksgezondheidsrisico's te voorkomen. Gelet op de onzekerheid over het werkelijke rendement van de luchtwasser is het nog te vroeg om te zeggen dat sprake is van een ontoelaatbaar milieugevolg.

In zijn uitspraak van 10 februari 2021 heeft de Raad van State overwogen dat:

R.O.6. [appellante sub 2] betoogt dat de rechtbank ten onrechte onder verwijzing naar het StAB-advies heeft overwogen dat niet aannemelijk is geworden dat het luchtwassysteem is gecontroleerd in combinatie met een soortgelijk stalsysteem in soortgelijke bedrijfsomstandigheden en dat om die reden een voorschrift voor een eenmalige rendementsmeting aan de luchtwasser in de omgevingsvergunning had moeten worden opgenomen. Gelet daarop heeft de rechtbank ten onrechte alsnog een voorschrift met die strekking aan de omgevingsvergunning verbonden, aldus [appellante sub 2]. In het StAB-advies staat dat een eenmalige geurrendementsmeting aan de luchtwasser voortvloeit uit onderdeel a van Best beschikbare technieken (hierna: BBT) 28 van de BBT-conclusies, tenzij het luchtwassysteem is gecontroleerd in combinatie met een soortgelijk stalsysteem in soortgelijke bedrijfsomstandigheden. Omdat uit onder meer het benodigde dimensioneringsplan blijkt dat elke stal met luchtwassers uniek is wat betreft de bedrijfsomstandigheden, bestaat aanleiding om in elke situatie en dus ook in de voorliggende situatie een eenmalige geurrendementsmeting te verlangen, aldus het StAB-advies. [appellante sub 2] voert aan dat de in de nieuwe stallen te plaatsen luchtwassers op grond van de omgevingsvergunning in overeenstemming moeten zijn met de stalbeschrijving van een erkend stalsysteem. Aan dat stalsysteem liggen metingen ten grondslag. De daarbij behorende beschrijvingen dienen ertoe de soortgelijke bedrijfsomstandigheden waarop de berekening ziet te verzekeren. Er is dus sprake van een luchtwassysteem dat is gecontroleerd in combinatie met een soortgelijk stalsysteem in soortgelijke bedrijfsomstandigheden, aldus [appellante sub 2]. De uitleg die de StAB aan het begrip 'soortgelijke bedrijfsomstandigheden' in onderdeel a van BBT 28 geeft, te weten 'dezelfde bedrijfsomstandigheden', is te restrictief, omdat bij die uitleg in alle gevallen en zonder uitzondering een eenmalige rendementsmeting moet worden uitgevoerd. Een dergelijke uitleg strookt niet met artikel 3.125a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit. Uit die bepaling volgt immers dat geen rendementsmeting hoeft te worden verricht aan luchtwassers die zijn voorzien van een elektronisch monitoringssysteem. De in de nieuwe stallen te plaatsen luchtwassers zijn voorzien van een dergelijk elektronisch monitoringsysteem, waardoor er voldoende waarborgen zijn voor een goede werking van de luchtwassers. Gelet op het aangevoerde heeft de rechtbank het StAB-advies ten onrechte ten grondslag gelegd aan de aangevallen overweging, aldus [appellante sub 2].

6.1.

De StAB is met haar conclusie dat BBT 28 aanleiding geeft om in elke situatie een eenmalige geurrendementsmeting te verlangen, omdat de bedrijfsomstandigheden in elke stal uniek zijn, voorbijgegaan aan de in BBT 28 vermelde uitzondering op de eenmalige rendementsmeting in het geval al een controle heeft plaatsgevonden in combinatie met een soortgelijk stalsysteem in soortgelijke bedrijfsomstandigheden. De op de website van Kenniscentrum Infomil gepubliceerde toelichting bij de BBT-conclusies vermeldt dat de in onderdeel a van BBT 28 beschreven techniek niet is gericht tot de individuele veehouder, omdat die techniek wordt uitgevoerd ten aanzien van alle luchtzuiveringsinstallaties voordat ze in onder meer de Regeling ammoniak en veehouderij worden opgenomen. Door meerdere stallen met luchtzuiveringsinstallaties volgens standaardmethoden te bemeten en de bemeten luchtzuiveringsinstallatie gedetailleerd te beschrijven in de stalbeschrijving, zijn de metingen representatief voor andere stallen met luchtzuiveringsinstallaties, aldus die toelichting. Het voor het houden van varkens

vergunde stalsysteem is opgenomen in bijlage 1 van de Regeling ammoniak en veehouderij. Gelet hierop bestaat geen grond voor het oordeel dat de in BBT 28 genoemde uitzondering op de eenmalige rendementsmeting in dit geval niet van toepassing is. De rechtbank heeft ten onrechte onder verwijzing naar het StAB-advies geoordeeld dat aan de omgevingsvergunning alsnog het voorschrift moet worden verbonden dat een eenmalige rendementsmeting aan de luchtwasser moet plaatsvinden.

De strekking van deze rechtsoverweging is dat in BBT-conclusie 28, de uitzondering is gemaakt, dat de rendementsmeting niet gericht is tot de individuele veehouder, omdat de rendementsmetingen worden uitgevoerd voordat de stalsystemen in onder andere de Rav worden opgenomen. Als de te realiseren stallen worden uitgevoerd overeenkomstig dat stalsysteem dan heeft er al een controle plaatsgevonden in combinatie met soortgelijke stalsystemen in soortgelijke bedrijfsomstandigheden.

Conclusie: De uitspraak die op 11 maart 2021 door de rechtbank van Noord-Nederland is gedaan geeft in deze casu geen aanleiding om de omgevingsvergunning aan de veehouderij aan de Eikelhofweg 33a niet te honoreren.

Vragen

Heeft u nog vragen of wilt u een overleg, dan kunt u contact opnemen met Arleta Karolak, telefoonnummer 14 0570.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe

de secretaris/algemeen directeur
drs. D.L.W. (Dries) Zielhuis

de burgemeester
A.G.J. (Ton) Strien